

COLORJEVE INFORMACIJE

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA COLOR MEDVODE

Leto X.

FEBRUAR 1981

ST. 2 (104)

Kdo zna noč temno razjasnit, ki tare duha...

Če se zazremo nazaj v zgodovino našega malega slovenskega naroda in v sivini in mraku stoletij poskušamo najti tiste svetle iskre, ki so narodu dale kar največ, prav gotovo ne moremo mimo Prešernovega imena. Ta človek-velikan, je živel pred svojim časom; umetnik besede, tvorec nežnih rim in obenem prav po gorenjsko trmast borec za slovenstvo, našo govorico, zavest in priznanje v tedanji veliko-nemško usmerjeni Evropi.

Ko zdaj, pred iztekom dvajsetega stoletja, prebiraš njegove verze, še vedno čutiš vsó iskrivost njegovega duha, bolečino njegovih stisk in viharjev notranjih bojov. Ostaja nam blizu. Trdno stoječ na svoji poti, ki je bila vse prej kot s cvetjem posuta, nam na vprašanje o smislu delovanja odgovarja s trpkim, a tako pogumnim: »Stanu se svojega spomni, trpi brez miru!« (Pevcu).

Za Prešerna je duševno trpljenje pogoj in neločljivi del umetnikovega dejanja in nehanja, ne lzmika se mu, kajti le v bolečini se rojevajo biseri.

Prav je, da smo si Slovenci izbrali Prešerna za simbol in nosilca kulturnega praznika. Kultura je tisto, kar človeka dela bolj človeškega. Ravno umetnik nam s svojim zgledom in življenjem to tudi dokazuje.

Koliko je naš človek pridobil od njegove smrti, koliko bogatejša je moja, tvoja zavest, kulturnejše slovensko ljudstvo v teh stotridesetih letih. Smo s podelitvijo nagrad, nekaj proslavami in spomenikom enkrat v letu že izpolnili dolžnost, ki nam jo čas nalaga?

Da ni nekje nekdo, ki opazujoč pehanje slovenskega življa, ne vzklikne v brk razočaran: »Slovo sem upu, strahu dal«... ei

DELEGATI ZA SAMOUPRAVNE ORGANE SOZD »KEMIJA« IZVOLJENI

Dne 3. 2. 1981 so bile izvedene volitve v delavski svet in odbor samoupravne delavske kontrole SOZD »Kemija«. Vsi kandidati so dobili potrebno večino glasov, še več, izvoljeni so bili s skoraj dvetretjinsko večino. Člani delavskega sveta SOZD »Kemija« so tako postali:

Miroslav Lazar iz TOZD »Smole«,

Julij Nardoni iz TOZD »Premazi«,

Jolanda Aleksić iz DSSS.

Kot delegat »Colorja« v odboru samoupravne delavske kontrole SOZD je bil izvoljen tov. Viktor Velkavrh.

Prepričani smo, da bodo naši delegati v samoupravnih organih SOZD dostojno zastopali »Colorjeve barve«.

Prestavitev proizvodnje kitov iz lokacije Preska na lokacijo Medvode

Ob koncu leta 1980 so bila začeta prva dela za rekonstrukcijo mešalnice na lokaciji Preska, zato bo potrebno prestaviti obstoječe strojne naprave, med njimi tudi naprave za proizvodnjo kitov za lopatico.

Prestavitev naprav za proizvodnjo kitov na lokacijo Medvode ne bo začasna rešitev v času rekonstrukcije mešalnice. V adaptiranih prostorih na lokaciji Medvode nameravamo za nabavo modernejših strojnih naprav že v bližnji bodočnosti dvigniti količinsko proizvodnjo kitov.

Za adaptacijo prostorov za proizvodnjo kitov so potrebna določena gradbena in instalacijska dela. Manjši prostor v izmerah 8×8,7 m bo adaptiran v šaržirnico, kjer bodo nameščeni disolver, planetno mešalo, tehnična, kontejnerji, sodi, kasneje pa bomo v ta prostor namestili še eno novo tehniko in novo dvižno mizo ter dodatne kontejnerje za smole.

Večji prostor v izmeri 13×8,7 m bo služil kot mešalnica, kjer bo ob eni steni nameščena obstoječa proizvodnja kitov z dvema trovaljčnikom in obstoječim polnilnim strojem, na drugi steni pa predvidevamo postavitev uvožene linije za kite: vakuumsko planetno mešalo, napravo za praznjenje mlevnih posod in polnilni stroj.

Predvidevamo, da se bo proizvodnja kitov povečala s sedanjih 1.000 ton letno, v letu 1985 na 2.500 ton, predvsem z naraščajočim deležem poliestrskih kitov.

Tatjana Gauš

Poročilo o poslovanju v letu 1980

(finančni del)

Skladno z določbami Zakona o knjigovodstvu in Zakona o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka smo sestavili zaključni račun za leto 1980.

Sestavljen je na podlagi plačane realizacije kot to predvideva zakon.

Ob obračunu je bilo neplačane realizacije s korekcijo DIS vrednosti v TOZD Smole 1,699.314 din in v TOZD Premazi 8,325.111 din.

Iz obračuna je razvidno, da smo v letu 1980 prodali:

	Smole	Strukt.	Premazi	Strukt.
— domačim kupcem	183.909	91	468.432	77
— tujim kupcem	17.190	9	143.373	23

(Razmerje je izračunano na podlagi DIS stroškov, brez interne realizacije)

Realizacija med TOZD za prodane gotove izdelke:

	Iz TOZD Smole v TOZD Premazi	Iz TOZD Premazi v TOZD Smole
— po DIS vrednosti	122,402.551	17,723.658
— v dogovorjeni ceni	24,819.676	6,119.039
— ob obračunih — razlike pokritja	20,553.573	1,208.060

Po stanju 31. 12. 1980 smo izvršili preračun zalog in revalorizacijo osnovnih sredstev:

TOZD Smole	Pred prerač.	Po prerač.	% poveč. planske cene
— surovine	87,823.607	104,313.948	119
— embalaža, drobni inventar	1,129.132	1,129.132	100
— nedovršena proizvodnja in polizdelki	13,053.332	21,811.547	167
— gotovi izdelki	102,006.071	127,254.627	125

Pri surovinah je majhen odstotek preračuna, ker za ostali material ni bilo planskega cenika za leto 1981.

Osnovna sredstva	Pred revaloriz.	Strukt.	Po revaloriz.	Strukt.
— nabavna vrednost	100,469.462	100	119,852.379	100
— odpisana vrednost	68,000.059	68	80,636.829	67
— sedanja vrednost	32,468.503	32	39,215.550	33
— sedanja vrednost brez zemljišč			35,333.512	30

Za leto 1980 je bilo planirano po NIL in sklepih DS 4,374 tisoč din, nabavljenih in plačanih pa 2,191 tisoč din to je 50 % izvršitev.

Za izgradnjo internega razvoda zemeljskega plina s opremo in za postavitev cisterne za AFK talino pa je bilo predvideno 4,717.000 din. Vrednost dejansko izvršenih del do 31. 12. 1980 pa je 3,622.000 din ali 80 % izvršitev. V letu 1980 je bilo za to investicijo vloženi 1,525.000 din.

TOZD Premazi	Pred prerač.	Po prerač.	% poveč. planske cene
— surovine	68,111.471	115,093.823	169
— embalaža	13,729.351	22,545.810	164
— nedovršena proizvodnja in polizdelki	23,365.279	42,005.594	180
— gotovi izdelki	105,206.102	179,645.227	171

Osnovna sredstva	Pred revaloriz.	Strukt.	Po revaloriz.	Strukt.
— nabavna vrednost	236,583.374	100	284,009.603	100
— odpisana vrednost	113,478.206	48	135,411.426	48
— sedanja vrednost	123,105.168	52	148,598.177	52
— sedanja vrednost brez zemljišč			138,618.907	50

Za leto 1980 je bilo planirano po NIL in sklepih DS 22,930.000 din, nabavljenih in plačanih pa je bilo 1,511.000 din to je 7 % izvršenih nasproti planiranim.

Za rekonstrukcijo mešalnice, postavitev skladišča koridor, izgradnjo obrata razredčil je po zadnjem preračunu 41,094.000 din, vrednost dejansko izvršenih del do 31. 12. 1980 je 22,506.000 din ali 55 % izvršitev.

V letu 1980 je bilo v to investicijo vloženi 11,289.000 din.

Dodatna sredstva za rekonstrukcijo mešalnice 70,629.000 din pa še ni bila realizirana.

DSSS

Osnovna sredstva	Pred revalorizacijo	Po revalorizaciji
— nabavna vrednost	42,116.772	51,500.235
— odpisana vrednost	22,796.489	27,665.222
— sedanja vrednost	19,320.283	23,835.013

V letu 1980 je bilo planirano po NIL in sklepih DS 1,797.000 din, dejanska izvršitev in plačila 563.000 din ali 31 % izvršitev.

Izdatki, ki so bili z Zakonom omejeni so vsi v mejah dovoljenih.

Stroški DSSS so bili doseženi glede na plan 95 %, dajatve iz dohodka 84 %, osebni dohodki 102 %, za sklad skupne porabe pa 127 %, ker bomo po predpisih morali plačevati v letu 1981 topli obrok iz sklada skupne porabe, TOZD pa bodo vkalkulirale stroške toplega obroka med fiksne stroške.

Osebni dohodki so bili v letu 1980 za 24 % višji kot v letu 1979 (za DO Color).

Celotni prihodek je za 57 % višji kot v letu 1979 in za 15 % višji kot je bil planiran (DO Color).

Obračun celotnega prihodka in dohodka za obdobje od 1. 1. do 31. 12. 1980

Besedilo	TOZD Smole	TOZD Premazi	DSSS	Skupaj
1. CELOTNI PRIHODEK	521,104.957,69	1.083,708.884,84	52,897.168,36	1.657,711.010,89
2. PORABLJENA SREDSTVA	402,825.282,25	858,589.233,24	12,350.444,11	1.273,764.959,60
3. DOHODEK	118,279.675,44	225,119.651,60	40,546.724,25	383,946.051,29
RAZDELITEV DOHODKA				
3.1. Prispevki iz dohodka glede na OD	842.564,70	2,472.080,60	1,554.314,25	4,868.959,55
3.2. Prispevek iz dohodka				
glede na druge osnove	838.534,20	3,178.431,00	—	4,016.965,20
3.3. Davki in prispevki od davčne osnove	13,655.208,10	15,486.992,40	—	29,142.200,50
3.4. Del dohodka za delovno skupnost	16,017.974,15	37,355.079,05	—	53,373.053,20
3.5. Del dohodka za druge namene	3,794.661,50	8,553.730,50	563.075,90	12,911.467,90
4. ČISTI DOHODEK	83,130.732,79	158,073.338,05	38,429.334,10	279,633.404,94
RAZDELITEV DOHODKA				
4.1. Osebni dohodki	20,457.709,00	60,130.610,40	31,958.252,10	112,546.571,50
4.2. Del za skupno porabo	3,296.615,45	10,709.955,80	6,471.082,00	20,477.653,25
4.3. Sredstva rezerv — del za rezervni sklad	2,956.991,90	5,627.991,30	—	8,584.983,20
4.4. Del za poslovni sklad	56,419.416,44	81,604.780,55	—	138,024.196,99

Kazalci uspešnosti poslovanja za leto 1980

Zap. št.	Naziv kazalca	Izkazan v	1979	1980	Indeks
1.	Dokodek na delavca	din	284.376	602.741	212
2.	Dohodek v primerjavi z povprečno uporabljenimi sredstvi	%	34,03	53,83	158
3.	Ustvarjeni čisti dohodek na delavca	din	179.799	438.985	244
4.	Akumulacija v primerjavi z dohodkom	%	4,94	38,18	773
5.	Akumulacija v primerjavi z ustvarjenim čistim dohodkom	%	7,82	52,43	670
6.	Akumulacija v primerjavi z povprečno uporabljenimi sredstvi	%	1,68	20,56	1.224
7.	Osebni dohodki in sredstva za skupno porabo na delavca — mesečno povprečje	din	13.812	17.402	126
8.	Čisti OD na delavca — mesečno povprečje	din	8.368	10.140	121
9.	Izločitve iz osebnega dohodka na delavca — mesečno povprečje	din	3.477	4.612	133
10.	Izločanje iz dohodka na delavca	din	36.026	79.968	222
11.	Akumulacija z amortizacijo v primerjavi s povprečno uporabljenimi sredstvi	%	4,27	22,98	538
12.	Povprečno uporabljena sredstva na delavca	din	835.660	1,119.182	134
13.	Celotni prihodek v primerjavi z porabljenimi sredstvi	%	120,65	130,14	108
14.	Celotni prihodek v primerjavi z povprečno uporabljenimi sredstvi	št. obr.	2,91 x	3,25 x	111
15.	Izguba na delavca	din	—	—	—
16.	Dohodek v primerjavi z načrtovanim dohodkom	%	104,65	161,93	155
17.	Del čistega dohodka za OD v primerjavi z načrtovanim	%	104,40	104,03	100
18.	Povprečno število zaposlenih po stanju na koncu meseca	abs. znes.	658	660	100

Disciplinski ukrepi

Izrečeni disciplinski ukrepi na 12. javni obravnavi z dne 15. 12. 1980, ki so postali pravnomočni:

1. Milan BLAŽEVIČ, ki opravlja dela in naloge težjih skladiščnih del v TOZD Premazi, je odgovoren, da je neupravičeno izostal z dela 5 delovnih dni in s tem storil hujšo kršitev delovnih obveznosti.

Izrečen mu je bil ukrep prenehanja delovnega razmerja pogojno za dobo 6 mesecev.

Izvršitev izrečenega ukrepa se delavcu odloži pod pogojem, da v roku 6 mesecev po dokončnosti tega sklepa ne bo storil nove kršitve delovne obveznosti.

2. Vili KOPITAR, ki opravlja dela in naloge enostavna opravila v obratu TOZD Smole, ki je bil v postopku, je odgovoren, da se je neupravičeno zadrževal v prostoru finalizacije in aktiviral stabilno gasilno napravo in s tem storil hujšo kršitev delovne obveznosti, ter dne 8. 11. 1980 neupravičeno izostal z dela 3 ure, kar je po 134. členu točka 3 pravilnika o delovnih razmerjih določeno kot lažja kršitev.

Zaradi kršitve mu je bil izrečen ukrep začasne razporeditve na druga dela in naloge za dobo enega leta.

Nekaj o ladijskih barvah (Marine finishes)

Uvod

Današnje ladje — bodisi vojaške ali trgovske so narejene večinoma iz jekla in se vprašanje njihove zaščite posebej navezuje na zaščito jekla. Nekaj drugih materialov, kot so ojačani plastični materiali in lahke litine, uporabljajo največ za nadgradnje velikih ladij. Pri jahtah je bil les dolga leta osnovni gradbeni material, sedaj pa ga uspešno nadomeščajo s steklenimi vlakni ojačani plastični materiali (naš izdelek, ki služi v ta namen je poliestrska smola Colpoly). Ocenjuje se, da je danes prek 80% malih jaht in čolnov narejenih iz plastičnih snovi. Kljub temu pa je jeklena pločevina daleč najbolj uporabljan gradbeni material v ladjedelnih, zato se bomo v tem članku posvetili ladjam iz jeklene pločevine in njihovi zaščiti. Osnovo zaščite predstavlja barvanje, druge metode zaščite kot npr.: katodna zaščita pa se vedno uporabljajo skupaj s premaznimi sredstvi. Za zaščito podvodnih delov ladijskega trupa, ki so izpostavljeni vplivom morske vode in v njej živečih organizmov (rastlin in živali), se uporabljajo posebni premazi, imenovani antifaulingi. Ladje so poleg tega izpostavljene še drugim korozijskim vplivom in poškodbam med plovbo. Ti vplivi so različni na posameznih delih ladje, kot so nadvodni deli ladje, palube, nadgradnje, skladiščni prostori itd. Pri tankerjih se pojavljajo problemi pri skladiščnih in balastnih tankih (prekatih). Zato je potrebno pri zaščiti vedeti za kakšne pogoje in vplive gre in različno obravnavati načine ter vrste zaščite. V glavnem ločimo tri vrste površin, ki jih moramo posebej obravnavati in zaščititi:

a) **podvodni del** (dno ladje), ki je vedno pod vodno gladino in je izpostavljen vplivom korozije in morskih organizmov,

b) **površine na vodni gladini** (boot top), ki so izmenoma izpostavljene atmosferskim ali morskim vplivom, odvisno od tega, ali je ladja prazna ali natovorjena,

c) **nadvodni del**, ki je stalno izpostavljen vremenskim vplivom in učinkovanjem morske pene, ki prši med plovbo po palubi in krovni konstrukciji.

Poleg teh atmosferskih vplivov so posamezni deli ladje med plovbo podvrženi še drugim vplivom npr.: mehanskim poškodbam ladijskih bokov pri pristajanju ali poškodbam palube in skladiščnih prostorov med pretovarjanjem blaga.

Zanimiv je podatek iz Anglije, ki ga je objavil »Komite za antikorozijsko zaščito«, da so znašali stroški zaradi korozije in antikorozijske zaščite leta 1971 v Združenem kraljevstvu 280 mi-

lijonov funtov letno. Če bi uporabili ustrezne antikorozijske metode, bi lahko prihranili 55 milijonov funtov.

Osnovni principi barvanja ladij so isti kot za jekleno pločevino na splošno:

1. ustrezna priprava površine,
2. izbira in uporaba primerne barvnega sistema,
3. dobri pogoji pri barvanju.

PRIPRAVA PODLAGE (POVRŠINE) ZA NANAŠANJE ZAŠČITNIH PREMAZOV

Zakaj je to tako važno?

Noben premazni sistem ne da dobrih rezultatov, če ga nanesemo čez slabo pripravljeno podlago. Barvanje čez rjo, alge, plesni in podobno onesnažene površine ne pomeni samo izgubo časa, temveč tudi izgubo kvalitete barve. Posebno v morskih pogojih se pokažejo napake v zelo kratkem času, če nismo imeli ustrezno pripravljene podlage.

Zakaj slaba priprava povzroča napake v premazu?

Barvni sistem v morskih pogojih temelji na nekaj osnovnih lastnostih, ki zagotavljajo zaščito površine. Te lastnosti so:

a) kompatibilnost (znašanje) in adhezija (oprijem) na obdelovano površino,

b) odpornost na penetracijo (pronicanje) vode,

c) odpornost na učinek živih organizmov (alge, morske živali),

d) odpornost proti raznim agansom, s katerimi pride v stik (npr. gorivo v rezervarjih in razne kemikalije, kot tekoči tovor),

e) vzdržljivost pri redni uporabi ladje.

Kakšen vpliv imajo rja in drugi onesnaževalci na našete lastnosti?

Korozija in druga onesnaženja lahko uničijo ali resno okvarijo oprijem in znašanje. Barvni sistemi niso popolnoma neprepustni za vodo, zato soli pri rjavenju na jekleni površini povzročajo mehurjenje in pokanje filma.

Nečistoče ujete pod premaz vplivajo na zmanjšanje oprijema in pospešijo pronicanje vode ali drugih agresivnih agensov. Končno pa barvni sistem na neprimerni površini ne zagotavlja dobre osnove za odpornost proti abraziji in drugim mehničnim vplivom, katerim je izpostavljen premaz med plovbo. Zato je dobra priprava podlage tako važna. V vseh metodah priprave podlage je glavni cilj, da odstranimo vse nečistoče, korozijske plasti in vse druge defekte na površini.

1. Splošno o čiščenju površin

Izgled površine nam često pove, koliko je premaz star in kakšne ukrepe je treba podvzeti za njegovo preno-

vo. Ladijski premazi med plovbo pretrpijo veliko poškodb. Njihovo vzdrževanje odpravlja okvare in zastoje pri uporabi ladje in daje nepoškodovanim površinam novo življenjsko dobo. Obstajata dva vidika priprave površin za barvanje, ki jih bomo obravnavali posebej:

a) splošno čiščenje površin, ki sicer niso prizadete, vendar zahtevajo reparaturo, da izboljšamo zaščito ali estetski videz,

b) posebna obdelava poškodovanih mest zaradi korozije, luščenja ali mehurjenja.

Splošno čiščenje je najprimernejše, če upoštevamo posebej vsako vrsto onesnaženja površin, ki jih srečamo v ladjarstvu.

1.1. Olja in masti (Oil and Grease)

Že najtanjša plast olja ali maščobe lahko uniči ali resno okvari oprijem barve na podlago. S topli lahko razgradimo maščobe, vendar se pojavi vprašanje odstranjevanja odpadle mešanice olj in topli. Brisanje s krpami je učinkovito le tedaj, če brišemo dva do trikrat z vedno čistimi in suhimi krpami. Če zberemo površino samo enkrat, še poslabšamo situacijo, ker olje razmažemo na večjo površino. Najučinkovitejša metoda je, da uporabimo odstranjevalce olj (IRH proizvod je International GMA 627 oil and grease remover) in jih vtremo v onesnaženo podlago v zadostni količini. Pustimo jih učinkovati nekaj minut in nato površino speremo z vodo. Če je vsa maščoba raztopljena, ni nujno spirati z močnim vodnim curkom, dovolj je, da površino splaknemo. Če dvomimo v popolno odstranitev, čistimo še enkrat. Pri razmaščevanju velikih površin lahko uporabimo pištolo za brizganje, pustimo, da se sredstvo vpije in po približno 10 minutah operemo z vodo. Vendar enkratna operacija ne zadošča, ampak jo je treba ponoviti, ker je mehanično drgnjenje mastnih površin učinkovitejše.

1.2. Soli (Salts)

Morske soli so precej topne v sladki vodi, zato površine različno dolgo spiramo, dokler ne odstranimo vseh soli. Glavna težava ni v topnosti soli, pač pa v poroznosti in hrapavosti površine. Kot las tanke razpoke v filmu vztrajno zadržujejo ostanke soli, podobno kot iztrošene in gobaste plasti antifaulinga, kar preprečuje hitro in lahko odstranjevanje soli. Odstranjevanje starega premaza pomeni tudi odstranitev soli, kar se da včasih doseči s curki vode pod visokim pritiskom (210—352 kg/cm²). Tudi če s pritiskom ne odstranimo starega premaza, voda speri soli iz špranj in razpok. Če te možnosti nimamo ali je neprimerna, potem moramo vse plasti ročno odstraniti in splakovati z vodo. To delo je zamudno, vendar po-

trebno, saj bi novi premaz čez ostanke soli kmalu razpokal in se začel luščiti pri plovbi.

1.3. Obrastline (Weed fauling)

Obrastline ne predstavljajo samo organizmov morskih trav, temveč tudi sluzi iz alg, ki se rade pojavijo na vlažnih površinah. Te najučinkovitejše odstranimo z vodnim curkom pod pritiskom (210—352 kg/cm²). Odstranjevanje makroskopskih obarvanih alg ni problematično, saj so vidne in jih lahko takoj odkrijemo in odstranimo. Težje pa je odstranjevanje nevidne sluzi, ki je ni lahko kontrolirati. Najtežje je odkrivati ostanke sluzi na dnu ladje. Najenostavnejša metoda je, da z dlanjo otipamo še mokro površino. Če je sluz prisotna, pod prsti čutimo mastno površino. Dodatno kontrolo izvršimo z opazovanjem površine med sušenjem. Zaplate, ki dlje zadržujejo vodo, so najverjetneje prekrte s sluzjo, zato jih ponovno operemo.

Čiščenje mora biti izvedeno metodično in natančno. Pasovi vodnega curka pod pritiskom se morajo prekrivati, da zajamejo celotno površino. Če umivanje pod pritiskom ni možno ali primerno, moramo površino ročno očistiti z drgnjenjem, praskanjem in splakovanjem. Rezultati niso tako dobri, kot pri pranju z visokim pritiskom, vendar se s pazljivostjo da doseči zadovoljiv uspeh. Zapomniti si je treba, da po končanem ročnem drgnjenju in splakovanju še enkrat vso površino speremo s svežo vodo.

1.4. Priraščene školjke (Shell fauling)

Školjčne organizme je veliko težje odstraniti s površine kot alge in morske trave. Nekatere vrste polžev in mehkužcev se da odstraniti z vodnim curkom pod pritiskom, nekaterih pa ne. V vseh primerih najprej uporabimo vodni curek pod pritiskom. Kar ni odstranjeno z vodo, ročno ostrgamo, vendar kljub temu ostajajo v spodnjih slojih filma razpoke in školjčne baze. Zato ostanke školjčnih lupin organskih tkiv in drugih topnih snovi operemo z vodo do čistega. Podobno naredimo tudi tedaj, če nimamo na razpolago vode pod pritiskom, vendar moramo vložiti več truda za drgnjenje in splakovanje.

(Se nadaljuje)
Sašo Istenič

Prišli — odšli

(od 1. 1. 1981 do 15. 2. 1981)

Prišli

TOZD SMOLE

1. Rafael Bizant

TOZD PREMAZI

1. Tone Kozjek

2. Roman Bertancelj

DSSS

1. Darinka Mezek

2. Nevenka Rauter

3. Anton Rekič

Odšli

TOZD PREMAZI

1. Stevo Popadič

»ŽIVA« — POMOČ V STISKI

V začetku tega leta smo prejeli prošnjo »ŽIVE« — svetovalnice za življenje v dvoje, iz Ljubljane. Naproša nas, da delavce seznanimo z njeno dejavnostjo, zato njihov dopis oz. njihovo predstavitev objavljamo v nekoliko skrajšani obliki.

Naša delovna organizacija pomaga ljudem pri urejanju osebnih problemov v zvezi z življenjem v dvoje, ker dobro počutje neposredno vpliva na delo in delovne uspehe.

Menimo, da dejavnost »Žive« še ni splošno znana oziroma ni znana ljudem, ki potrebujejo pomoč psihologa, seksologa, psihiatra, socialnega delavca tedaj, ko iz najrazličnejših vzrokov ne morejo vzpostaviti uspešne zveze s partnerjem ali tedaj, ko je njihova zveza v nevarnosti, da propade.

Naše delo temelji na individualnem delu, s katerim skušamo doseči, da bi posamezniki bolje razumeli sebe, motive svojega vedenja, zavestno sprejemali zakonitosti življenja v dvoje oziroma družini, se razbremenili najrazličnejših stisk, ki jim otežujejo naraven odnos do partnerja ter dosegli enakopravno medsebojno sodelovanje in vseh življenjskih področjih.

Nič novega ne bomo povedali, če rečemo, da sodobni način življenja ljudi medsebojno odtuja, zato so prav gotovo tudi v vaši sredini delavci, ki so osamljeni, težko vzpostavljajo stike, ki jim je potreben nasvet v razpadajoči zakonski skupnosti itd. V času 11-letnega obstoja nam je uspelo vzpostaviti nešteto poznanstev s preventivnim delom pa smo pomagali ohraniti prenekatero zakonsko skupnost.

Upamo, da bi naše sodelovanje lahko rodilo koristne sadove pri odpravljanju psihosomatskih motenj ter ustvarjanju pogojev za osebno srečo, zato posredujemo naslednje podatke:

Sedež delovne organizacije je v Ljubljani, Hranilniška 7a (za veleblagovnico »Astra« Bežigrad), predstavništva pa so v Mariboru, Zagrebu, Beogradu.

Delovni čas: vsak dan, razen ponedeljka od 9 do 11 in popoldan od 16. do 18. ure, v soboto od 9. do 13. ure.

Vrsta storitev:

— posredovanje poznanstev med spoloma na podlagi strokovne obravnave podatkov, upoštevanje subjektivnih želja in dejanskih možnosti;

— svetovanje v zvezi z življenjem v dvoje, zlasti v kriznih situacijah.

Čeprav opravljamo dejavnost širšega družbenega pomena — prizadevamo si za pridobitev statusa v okviru socialnega skrbstva — zaenkrat poslujemo še na podlagi gospodarskega računa: financiranje temelji na podlagi zaračunavanja storitev. Cena storitve je odvisna od

zahtevnosti primera in finančne možnosti kandidata ter je plačljiva v 3 zaporednih obrokih.

Naj povemo še, da je trenutno pri nas včlanjenih nekaj tisoč kandidatov. Zlasti ugodne perspektive za vzpostavljanje poznanstev imajo delavke z osnovnošolsko izobrazbo, dekleta, ki jih veseli delo na kmetiji in delavci srednjih let s fakultetno izobrazbo. Razlog za tako stanje so verjetno še močno prisotni predsodki, zlasti pri določenih kategorijah ljudi.

Naj končamo z našo predstavitvijo. Veselilo nas bo, če se boste odzvali naši pobudi.

»ŽIVA«
svetovalnica za življenje v dvoje
Ljubljana

PREŠERNOVA
DRUŽBA 1981

Vam nudi naslednje zbirke:
— Redno letno knjižno zbirko
— Zbirko romanov Ljudska knjiga
— Mesečno revijo Obzornik
Redna letna knjižna zbirka 81 obsega:
Prešernov koledar 82
Smiljan Rozman:
Ta glavna Urša
France Bevk:
Ljudje pod Osojnikom
Miroslav Pahor:
Po jamborni cesti...
v mesto na peklu
Andreja Grum:
Hitro pripravljane jedi
Cena zbirke:
300 din (broširana)
400 din (vezana v celo platno)
Vse informacije lahko dobite pri vašem poverjeniku — Anici Petaci.

Andi so daleč

Tudi to je že pravzaprav daleč, da sem bila tam.

Novembra je bila jugoslovanska delegacija na večdnevnom obisku v državah Latinske Amerike, ki igrajo pomembno vlogo v mednarodnih odnosih. Med drugimi je obiskala tudi Peru. Tiste dni mi je Nataša prihitela povedat, da je podpredsednik predsedstva SFRJ Sergej Kraigher častni član mesta Cusco. Ta novica me je spet odnesla prek luže. Zato bom na kratko povedala o tem, kaj sem poleti počela v Andih.

Lani so se mi uresničile dolgoletne sanje. Odzvala sem se magičnemu razpisu za trekking odpravo v Peru, ki jo je organiziralo Planinsko društvo Matica Ljubljana. Dopust sem strogo rezervirala. Sprijazni se z dejstvom, da boš v službi vsako delovno soboto in ob vsakem še tako lepem vremenu.

Sredi junija smo se dokončno formirali, se še enkrat prešeteli in sredi noči odšli za mesec dni. Bilo nas je 16 — od tega 5 trdoživih žensk.

Cartrski polet švicarske agencije Balair nam je sicer nudil določene ugodnosti in pocenitev stroškov, a obenem pomešal ves vozni red. To ni redna linija, zato agencija lahko menja polet z določeno tolnaco v času (2 dni) in v kraju. Pristali smo v Limi, ki je bila izhodišče naših poti.

Naša pot v perujske Ande je imela 2 smeri:

- inkovska pot v Machu Picchu
- Cordillera Blanca

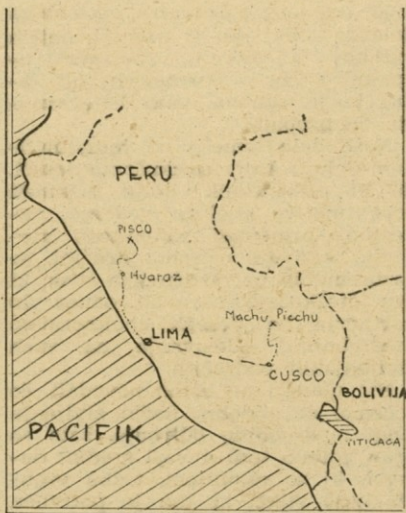
Inkovska pot je trajala nekaj dni in je potekala dejansko po poteh, koder so hodili in živeli Inki. O tem pričajo ostanki ruševin inkovskih svetišč in utrdb, poti s kamnitimi stopnicami, predori in mostovi. Med tropskim cvetjem in drevjem so se bliskali snežni vršaci gorskih verig. Ta del poti me je najbolj prevzel in očaral. Imela sem občutek, da sem onkraj resničnosti. Več o tem ne bom razpredala. O zgodovini Inkov in njihovi kulturi ter ureditvi ste pa verjetno slišali in gledali na TV dokumentarni oddaji Sinova sonca.

Andi so najdaljša gorska veriga na svetu, ki se vleče vzdolž obale Pacifika. Dolga je ca. 7.000 km. V Peruju in Boliviji je to gorovje najbolj razvejano.

Cordillera Blanca je le ena izmed številnih verig Andov. Ime je špansko in pomeni v slovenščini Bela veriga. Zaradi svoje višine je najbolj zaledenelo izmed vseh tropskih gorovij. Snežna meja leži med 4.500 in 5.000 metri. Ker je tu zrak izredno suh, se sneg manj tali kot v Alpah, ampak direktno izpareva. Značilne so ogromne opasti, ki predstavljajo veliko nevarnosti. Led se

tu lepi in kopiči. Zato so ledeniki kratki, strmi, razbiti in skoraj neprehodni.

Za andska gorovja so značilna strma pobočja, visoki zasneženi vrhovi in globoke doline. Prebivalci na vznožju Cordillere Blanca so pretežno Indijanci (Indios). To so potomci Inkov — pleme Kečva. Govorijo svoj jezik kečva, ki je enakovreden španščini. Indijanci žive v manjših vaseh oz. naseljih do višine 4.500 m. Živijo izredno skromno.

Zemljo obdelujejo primitivno, zato je tako izčrpana, da ista njiva rodi le vsake tri leta. Glavna hrana je krompir.

Naš cilj v Cordilleri Blanci je bil vzpon po »normali« na Nevado Pisco (5.800 m). Leži v naročju najlepših andskih gora. Zato sem težko pričakovala srečanje z njim. Iz Lime smo odrinili z avtobusom do mesta Huaraz (3.100 m). To je ca. 500 km asfaltne ceste »transamerikani« in

predstavlja 8 ur nočne vožnje. Skoraj 200 km smo se vozili ob Pacifiku, ki se je včasih penil tik pod cesto. Cesta se nato stalno vzpenja z levimi in desnimi ovinki. Šofer virtuosno obvlada volan. Spomni me na našo vožnjo v Gornji Milanovac, nakar mirno zaspim.

Iz Huaraza nadaljujemo pot s kamionom v dolino Llanganuco. Tu smo taborili oz. prenočili. Z nami je bilo 5 nosačev Indijancev. Kavalirsko so pomagali »signoritam« postaviti šotor. Potem se je hipoma znočilo. Značilnost za tropska področja je, da je dan skoraj vse leto enako dolg — traja 12 ur. Ob 6. uri se zdani in ob 18. uri se skoraj v trenutku znoči. Zvečer so zakurili kres v zavetju skale. Ob prasketanju ognja so čebljali nam nerazumljiv jezik, kar je bilo še bolj tajinstveno. Polagoma so tiho posedli, zaviti v ponče s potisnjenimi klobuki in stisnjeni k skali nemo gledali v pojemajoči ogenj. Tako so tudi prespali na višini ca. 4.000 m — kar otprnili so.

Zjutraj smo podrli šotore, razdelili opremo nosačem in si naložili še vedno pretežke nahrbtnike. Pot se počasi vzpenja ob ledeniškem hudourniku in po nekaj urah preide na staro moreno. Hodimo kakor kdo ve in zna. Sliši se tudi naša domača folklor. Nato se pripravkamo do groboskalnate morene, ki nas zvesto spremlja do višine 5.000 m — do vznožja ledenika. Za nami je 8 ur hoje. Zlasti zadnji del je zahteval izredno previdnost in mačjo hojo. Veliki kamni so ležali neenakomerno nametani in komaj čakali priložnosti, da se sprožijo in hrupno premaknejo. Srečno smo se pritiho tapili do jezerca, kjer postavimo šotore. Nosači so že takoj popoldne sestopili. Začnemo z obredom kuhanja in čaranja raznih napitkov. Zvečer poskušamo čimprej zaspiti. Pa ne gre. Prevzeti smo. V mrzli noči meditirajo nad nami neznana ozvezdja in zvezde o tem, kako smo daleč od doma. Polni smo nestrpnega pričakovanja jutrišnjega dne.

Nemir in zaskrbljenost se pritiho-
tapita pod naše šotore, zlezeta pod
tople puhovke. Zadrgo še enkrat po-
tegnemo do konca. Zaboli me levo
koleno. Nič novega. Polagoma zas-
pim. Tedaj pa zaslišim ljubeznivo
smrčanje svojih sosedov. Izgledalo
je, da nam bo šotore podrlo. Pa ne,
da je to naš »župan« s svojo mo-
torško? Od kod se je pa vzel? Saj ga
že lep čas nisem videla! Zbudim se
in si zavestno dopovedujem, da pre-
tiravam. Sosedu obljubljam vse in
si zavestno dopovedujem, da preti-
ravam. Sosedu obljubljam vse mo-
goče, pa me ne sliši. Vztrajno smr-
či — hrešči. To je bila zame naj-
daljša noč. Naslednji dan mi sosed
obrazloži, da so me ponoči »živci da-
jali«. On namreč nikoli ne smrči —
na višini 5.000 m pa sploh ne.

Zjutraj začnemo z obredom nave-

zovanja in montiranja derez. To po-
teka strašno slovesno in počasi. Po-
čutimo se škatlasto. Druži nas sicer
ista vrv, vendar po njej se še nič
ne pretaka. Zastavimo prve korake.
Dereze zaškripljejo, življenje v nas
se prebuja. Nekaj časa hodimo še
pod vplivom lune. Nato nenadoma
zažarijo okoliški vrhovi kot rožnati
kresovi.

Ostenja Huandoya se razprejo kot
mogočne orgle jutru v pozdrav. Iz
ledeniških razpok zaslišim pritajene
piščali. Začutimo, da se je ravnokar
rodil naš dan. Gora se nam je gos-
toljubno nasmehnila. Misli se osvo-
bodijo derez in cepinov. Pomešajo
se med to razkošje bleščeče svetlobe,
edinstvenega razgleda, glasbo sveže-
ga jutra. Poletijo navzgor. Vrhu na-
proti. Ne dohajamo jih. Znova in
znova se vračajo in nas spet zapu-
ste.

Andrej vneta slika. Pospesimo ko-
rak. Prehitro. Zmanjšamo tempo za
osminko. To bo v redu. Ujeli smo se.
Vrv je oživela. Po njej se pretaka
naša vroča želja, naše usklajeno di-
hanje, ritem hoje, usmerjenost po-
gledov in predanost gori. Bližamo
se cilju. Po 7 urah vzpona si na
vrhu srečni sežemo v roke in po-
ljubimo. To je bil resnično naš dan.

Od Andov sem se poslovila z že-
ljo, da bi se še vrnila.

Anica

Predstavljamo vam

KRAJEVNA SKUPNOST MEDVODE — Cesta komandanta Staneta 12

- tajnik KS in vodja delovne skupnosti
- predsednik sveta KS
- predsednik skupščine KS
- predsednik KK SZDL

Tomo Mišič, Celovška 143
Rajko Modic, Klanska 5
Vukašin Lutovac, Klanska 2
Alojz Izlakar, ul. K studencu 2

KRAJEVNA SKUPNOST PRESKA — v prostorih »Megrada«, Barletova 3

- tajnik KS
- predsednik sveta
- predsednik skupščine KS
- predsednik KK SZDL

Metoda Grčar, Skofjeloška 11
Vinko Plešec, Kalanova 12
Ivan Bizant, Bizantova 4
Sašo Erzin, Skofjeloška 19

KRAJEVNA SKUPNOST VAŠE-GORIČANE — sedež Vaše 1

- tajnik KS
- predsednik sveta
- predsednik skupščine KS
- predsednik KK SZDL

Metoda Grčar, Skofjeloška 11
Vida Bališ, Goričane 1/b
Dušan Brekič, Goričane 8/e
Franc Rožanc, Vaše 2/a

KRAJEVNA SKUPNOST SORA — sedež dom občanov Sora, Sora 6 a

- tajnik KS
- predsednik sveta
- predsednik KO SZDL

Angelca Turinek, Grajarjeva 10
Vinko Peklaj
Ivan Regoršek, Rakovnik 33

KRAJEVNA SKUPNOST SENICA — sedež dom družbenih organizacij, Senica 23

- tajnik KS
- predsednik sveta
- predsednik KO SZDL

Angelca Turinek, Grajarjeva 10
Valentin Križaj, Sp. Senica 36
Andrej Bernard, Zg. Senica 31/a

Žreb je odločil

NAGRADNA KRIZANKA

S		N		E		G		K		O		S		T	
A		R		A		B		E		S		K		A	
K		A		T		A		S		T		E		R	
U		T		A		H		E		L		A			
Ž		E		P		O		A		R		E		N	
I		Z		O		B		A		R		A		S	
M		A		T		I		Č		E		K		A	
S		L		E		D		V		T		E		A	
K		A		K		A		N		J		O		N	
I		D		I		L		A		P		A		S	
D		E		N		T		I		S		T		A	
I		N		A		D		I		A		Z		O	
L		A		K		A		P		R		D		J	
A		R		E		S		A		R		N		O	

Za nagradno križanko iz prejšnje številke glasila smo prejeli 66 rešitev. Javno žrebanje smo tokrat izvedli v prostorih prodajnega oddelka. Komisija v sestavi Barbka Eržen, Ana Bezlaj in Daniela Berčič je za dobitnico prve nagrade 200 din izžrebala Marto Krabonja, drugo nagrado 150 din prejme Matjaž Kunaver, tretjo nagrado 100 din pa Ivan Vrtnik.

Nagrade bodo izžrebancem izplačane po izidu številke.

Čestitamol

SAMOUPRAVNI ORGANI V APRILU V NOVI ZASEDBI

Po Statutih TOZD, DSSS in DO »Color« se v skladu z zakonom vsako drugo leto v mesecu marcu volijo novi samoupravni organi (delavski sveti in delavske kontrole). Le-ti se bodo konstituirali v mesecu aprilu.

Ta naloga je pred nami v letošnjem letu. Za razliko od prejšnjih let že v tem mesecu tečejo predpriprave na volitve (priprava navodil v zvezi z volitvami, določanje rokov zadolžitve itd.). Delavci volijo z glasovnicami člane delavskih svetov in delavskih kontrol, izvršilni organi delavskih svetov pa se volijo na delavskih svetih.

Delavcem »Colorja« že sedaj predlagamo, da razmislijo, kateri predstavniki bodo zastopali njihova stališča v samoupravnih organih. S tem bodo olajšali delo sindikatu, ki bo evidencialni delegat.

NAGRADNA KRIŽANKA

	SESTAVILA	VEK	STAREJŠA TELEV. NADOLJE VARNICA (ŽIVALI)	DEL TELE- VIZIJA (HROŠ)	NI HRETV	NORD	NAPIS NA BAKRO- REZIH POLEG INENA	MEŠANICA ALKO. PIJAC	ZACETEK ABECEDA
	TC								
	MORSKE ŽIVALI						NOBELIJ DEŽAVA V INDIJSKI UNIZI		LOPA
	NORVEŠKA								
	V STAZ. MIT. MATI VESNOSTVA	TANTAL			PENECE VIND				
					TONA				
SKANDIJ				GRAH LOKVA	EVEBA - SPORZUH ODSVOJIT TEL)				
STARJŠE IME ZA METRO- NOMI						FARROW NADE			IZDELO- VALEC PULK
PRODUKT KALPA - JAVNA BESKOPKO- VIN			RIMLJANCI MISNI ŽUNDA DOLHČA PRITRBLNI.		URAN ŠARIF	VRSTA, ZNAMKA NARIS, NAČRT			
BEOGRAD- SKI HUMORIST				AVSTRIZJA STAR. MIT. NICI KRAGA MINDJA	STARO- ITALSKA BAGINJA ZENEJE UMETNO VLAKNO		LUTECI)	ELIJEV DAN PRI. NAKREDCNA	
IZRAEL		VRSTA OBUVALA	VISOKO- ŠOLCI KOROŠKI PLES					ZO. ČRKA DEL VOZA	
DALMA- TINSKO GOSPOD			BORŠČE TRONJAVNA NAB SPLIOM			HESTO V BACKI EAST			
ČEŠKI DRAMATIK KAREL				NOTRANJE IZLOČA- NJE					
LOŠE				OČE VRSTA OBRTNIKA	EPSKE PEŠKI	NOŠKA KOSMETIKA NAPROTNNO OD DAN			
HESTECE PRI ZADRU			IN PA DRUGO SARAJEVO		NI PRIDEN		MEHČJA NATRIJ	NADA KNEŽEVIĆ	TASHAN ABEL
PRVA ČRKA	HESTO V PORURJU EVROPA				NASTROTNIK METER				
DEKA- GRAH			PREBI- VALKA KAMNIKA						

COLORJEVE INFORMACIJE št. 2 (104) leto 10. februar 1981. Izdaja jih organizacija združenega dela Color Medvode, vsak mesec v nakladi 800 izvodov. Glasilo ureja uredniški odbor: Franc Erman, Jože Gostič, Majda Možina, ing. Rihard Pevec (odgovorni urednik) in Franci Rozman (glavni urednik). Fotografije: Franci Rozman. Tisk AERO Celje, TOZD grafika. Rokopisov ne vračamo. Po mnenju Sekretariata za informacije pri Izvršnem svetu Skupščine SRS št. 421-1/72 je glasilo oproščeno plačila temeljnega danka od prometa proizvodov.

Med reševalci s pravilnimi rešitvami bomo z žrebom razdelili tri nagrade:

1. nagrada 200 din
2. nagrada 150 din
3. nagrada 100 din

Izrezke z vpisano rešitvijo pošljite v DSSS, kadrovsko-spolni sektor z oznako »Nagrada križanka«. Pri žrebanju bomo upoštevali vse pravilne rešitve, ki bodo prispele do 10. marca 1981. Vsakdo lahko sodeluje le z eno križanko. Obilo sreče.

Dopisujte
 v naše
glasilo!